

/

171

**Minder fra Hillerslev Skytte- og Gymnastik-
forening for Tiden fra 1889 til 1906.**

I 1887 blev Hillerslev Skytte- og Gymnastikforening genoprettet. Den første Skytteforening blev oprettet i 1866; men paa Grund af politiske Stridigheder var denne til Dels gaaet ind. Jeg henviser her til Lars Nielsens Redegørelse for Tiden til 1889 i Hjemly Efterskoles Aarskrift for 1930. Kristen Sørensen, Møllerhøj, var Formand for Foreningen i en lang Aarrække.

Skydningen blev paabegyndt i 1887 paa en Skydebane i Nybølle. Siden blev der tillige Skydebane i Højrup, og der var ret god Tilslutning.

I 1889 var det første Forsamlingshus bygget dér, hvor der nu er Skolestue og Skøjdelokale, og der blev om Efteraaret begyndt paa Gymnastik med senere Kroejer Lars Hansen som Delingsfører. Han var kommen hjem fra Soldatertjenesten. Han havde været Sergent i Gardn. Der blev begyndt med mange Deltagere; men inden Jul gik det hele i Stykker, og der blev ikke forsøgt efter Jul.

I Foraaret 1890 kom Johannes Larsen til Højrup. Han var senere Gdr. i Ryslinge, og om Efteraaret 1890 kom der Gang i Gymnastikken. Det var nu den svenske (linske) Gymnastik, der blev øvet. Den var den Gang kommen i Gang paa Højskolerne og i en Del Gymnastikkredse. Første Vinter var der ikke saa mange Deltagere. Det var en ny Form for Gymnastik, ikke den samme, der brugtes i Hæren. Vi var kun 16 ialt, alle helt unge i 15 å 17 Aars Alderen. Ingen af os havde øvet Gymnastik før; men Johs. Larsen forstod at gøre os optaget af Gymnastikken. Vi mødte saa godt som alle hver Aften hele Vinteren. Fremvisningen om Foraaret gik godt, og der var mange Tilskuere.

Sommeren 1891 var der Amtsfest i Svendborg. Herfra mødte et Hold paa noget over 20 Deltagere. Jeg kan huske, hvor vi store Drengene var optaget af, at vi skulde med til denne Fest. Jeg kunde næsten ikke falde i Søvn Aftenen før af Forventning og tillige af Frygt for, at vi, der var et helt nyt Hold, skulde blive af de dårligste; men hvor blev vi store, da vi blev Nr. 5 i Konkurrencen. Det var en stor Dag for os, der aldrig havde været til en saadan Fest før.

Den Gang var der meget stærk Konkurrence mellem Holdene om at blive de bedste, og da eet Hold Dommere ikke kunde bedømme alle Hold, der var Gymnaster fra hele Amtet, var det ordnet paa den Maade, at et Hold Dommere bedømte Stående Øvelser, et andet Spring, et tredje Hugning og Bajonettægning; de sidste Øvelser blev brugt meget i de første Aar, saa vi var fremme til Gymnastik flere Steder den Dag.

Johannes Larsen var en meget dygtig Leder, forstod at samle de Unge og gøre dem begejstrede. Jeg maa ogsaa her nævne Niels Jensen, der ogsaa tjente hos Lars Nielsen, Højrup, og øvede et stort Arbejde, i flere Aar særlig med at øve os i Hugning. Hillerslev var altid en af de største og bedste Kredse ved Hovedkredsafstævner.

Johannes Larsen ledte Gymnastikken fra 1890 til 1895. Efteraaret 1895 begyndte Kvindegymnastikken her i Kredsen. Den første Leder var Maren Jensen fra Nybølle. Hun tjente den Gang paa Skjelbo. Kredsen sendte hende paa Kursus paa Ryslinge Højskole, hvor der blev uddannet kvindelige Gymnastikledere paa Maanedskursus. Paa disse Kursus blev uddannet mange dygtige både kvindelige og mandlige Ledere, der gjorde et godt hanebrydende Arbejde for Gymnastikken og for et godt og sundt Ungdomsarbejde.

Foråret 1894 var der Fremvisning af Gymnastik baade af Kvinder og Mænd. Det var første Gang, Kvinder fremviste Gymnastik her. Fremvisningen gik godt, og begge Ledere og begge Hold vandt Beundring for, hvad der var naaet i Vinterens Løb.

Efteråret 1895 kom Frands Frandsen paa Maanedskursus paa Ryslinge Højskole og i 1896 paa Askov Højskole, og November 1895 begyndte han at lede Gymnastik med Karleholdet og et Aar efter tillige med Kvinderne, da der ikke var nogen kvindelig Leder. Gymnastikken samlede med Tiden flere og flere Deltagere. I sidste Halvdel af Halvfemsene var der 25 à 30 Kvinder og 35 à 40 Mænd.

Jeg vil nu fortælle lidt om, hvordan Arbejdet formede sig for over 50 Aar siden. Gymnastik baade med Kvinder og Mænd blev øvet Aaret rundt med god Tilslutning med Ophold i April efter Fremvisningen sidst i Marts og Ophold i August og September efter Hovedkredsfeften sidst i Juli. Foruden Gymnastik og Skydning havde vi fornøjelige Sammenkomster med Dans og Leg.

Lad mig fortælle lidt om, hvordan disse Sammenkomster formede sig i Aarene omkring 1900.

Vi stillede den Gang ikke store Fordringer til et stort Musikkorps. Vi var godt tilfreds med een Mand, særlig naar vi fik Knud Engstrøm, nu Gdr. i Nybølle, til at spille. Han var livlig. Trængte han til lidt Motion, dansede han rundt med Violinen i Haanden, og hans Fordringer til Betalingen synes vi nu var meget smaa, 2 Kr. for en Aften, stigende til 3 Kr., vistnok efter 1900. Ved Fremvisningen om Foråret fløttede vi os og havde som Regel tillige Møllebjerg. Tilslutningen til vore Sammenkomster var stor; men da vi ikke ønskede, at Foreningen skulde blive en Balforening, vedtoges i 1897, at kun lødragyende Medlemmer over 25 Aar kunde optages, dog at enkelte, der paa Grund af Svaghed var forhindret i at være Deltagere, kunde optages. Fraflyttede Gymnaster og Skytter var altid velkomne. Samtidig blev vedtaget af Gymnaster, at der ikke maatte ud-

skænkes Spiritus ved vore Fester, hvilket har været overholdt siden den Tid. Mange ældre bosiddende sluttede stærkt op om Foreningen.

Nu lidt om de forskellige Sammenkomster, og hvorledes de formede sig. 2den Juledag havde vi Juletræ. Vi samlede om det tændte Juletræ, sang en del Julesalmer. Lærer Brøndsted og senere Højfjund læste en lille Fortælling. Saa blev Træet sat til Side, til senere Brug for Børnene, saa tømte vi de medbragte Madkurve, drak Kaffe, og saa legede og dansede vi Resten af Aftenen. I Marts havde vi Gymnastikfremvisning baade af Piger og Karle. Bagefter Leg og Dans. I Midten af Juli havde vi forud for Hovedkredsfeften en mindre Fremvisning, der ligeledes sluttede med Leg og Dans. Udover dette havde vi vistnok hver Vinter en Fremvisning sammen med Rudne og en Kapskydning om Sommeren, skiftevis her eller i Rudne. De senere Aar tillige en Fest ved Fastelavn.

Enkelte Træk om, hvordan Festerne formede sig. f. Eks. Præmieskydningen om Efteraaret. Skydningen foregik om Formiddagen og om Eftersmiddagen og sluttede ved Fæltiden. Ved Fæltiden samlede Skytterne paa Skydebanen, og herfra marcherede vi med Fanen i Spidsen og under Sang til Forsamlingshuset. Her modtog Kvinderne os, og Salen var pyntet med Blomster og Grønt, og Bordene dækket. Naar vi havde tømt Madkurvene, uddeltes Præmierne til de bedste Skytter. Præmierne var skænket af Kvinderne, saa de var værdifulde for os Skytter; men jeg maa her indskyde den Oplysning, at de mandlige til Gengæld var saa ridderlige, at Kvinderne ved vore Fester aldrig var med til at betale for Musik. Formanden uddelte Præmierne. Dagefter Leg og Dans. Jeg kan ogsaa fortælle et andet Træk, der viser det Sammenhold, der var imellem os. I 1896 var der Hovedkreds-fest i Espe ved Skovsgaard. Kl. 8 om Morgenen samlede paa enkelte Undtagelser nær Gymnasterne og flere Skytter ved Forsamlingshuset, og derfra gik vi med Sang og Retning og Fanen i Spidsen op over

Galgebakken til Espe St., hvor Hovedkredsen samlede. Jeg husker, Hunøret var højt, og Sangen gik godt. Vi skulde jo ogsaa til Fest og havde faaet en ekstra Fridag midt i Ugen. Der er jo det ret enestaaende, at Iste Hovedkreds-fester i de over 60 Aar, jeg kan huske, altid har været holdt paa en Søndag. Jeg tror ikke, der har været større Vanskeligheder for de Unge med at faa fri den Dag. Det viser, at de ældre har haft Interesse for Foreningen. Jeg mindes kun et enkelt Tilfælde. Paa Herregaarden Gelskov var der flere af Eleverne, der var Gymnaster. De blev først nægtet at faa fri; men efter en Forhandling fra Ledelsens Side fik de Dagen fri.

Udover de Fester, som er fortalt om i foranstaaende, samlede de mandlige og kvindelige Gymnaster nogle Gange i Vinterens Løb. Der var først Gymnastik af det ene eller begge Hold, bagefter havde vi Sanglege uden Musik. Der var det gode ved disse Sanglege, at der fik vi alle med, hvad der havde sin Betydning for det gode Sammenhold, der var i Kredsen. Alle morede sig ~~størst~~ disse Aftener. Lad os sammenligne disse Aftener med Folkedansen nu. Ligeledes samlede Gymnasterne en Gang om Sommeren og gik en Tur i Tingakoven, hvor vi legede i den grønne Skov. I Slutningen af Halvfemserne ledede Johanne, gift med afdøde Poul Hansen, Hillerslev, Gymnastik for Kvinderne i en Aarrække. 1899 var nu afdøde Gdr. Kristen Knudsen Delingsfører i nogle Aar. Senere Delingsførere i de Aar var Folketingsmand Kr. Nygaard og Mejeriejer Vald. Hansen. Jeg har nu forsøgt at give en Skildring af det Ungdomsarbejde, som det formede sig for omkring 50 Aar siden i det gamle Forsamlingshus og med Støtte fra Friskolekredsen og dens Lærere. Jeg har mange gode Mindes fra den Tid og har Udtalelser fra mange nu ældre, der mindes den Tid, da de var Deltagere, med Glæde og Taknemmelighed.